

Περιπλανήσεις σέ δρόμους ποιμαντικής διακονίας

Ὁ ἄνθρωπος πού μετράει τὰ σύννεφα

Τοῦ Ἀλεξάνδρου Μ. Σταυροπούλου
Καθηγητοῦ τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Αὐτονόητα καὶ αὐτονόητα...

Δίπλα στὰ αὐτονόητα μιᾶς κοινωνίας, πού σύμφωνα μέ ὀρισμένους στό σύνολό τους συνιστοῦν τόν πολιτισμό, ὑφίστανται καὶ τὰ αὐτονόητα τοῦ καθενός μας πού οἰκοδομοῦν τόν δικό μας κόσμο-μικρόκοσμο καὶ ἀποτελοῦν τῖς ἐκδοχές μας γιά τὸ πῶς ἐμεῖς ἀντιλαμβανόμαστε τόν γύρω μας κόσμο. Μέ τόν ἴδιο τρόπο πολλές φορές λειτουργοῦν καὶ οἱ λέξεις μέ τῖς ὁποῖες ὀνοματίζουμε τὰ πράγματα καὶ προφέροντας ἢ σκεπτόμενοι μιὰ λέξη ὁ νοῦς μας πάει σέ μιὰ συγκεκριμένη ἔννοια, παρ' ὅλο ὅτι τὸ ὄν λέγεται *πολλαχῶς*. Πλὴν ὅμως καὶ μιὰ λέξη μπορεῖ νὰ λέει ἢ νὰ ἀναφέρεται σέ πολλὰ πράγματα. Ἀπ' αὐτὰ τὰ πολλὰ ὁ νοῦς μπορεῖ νὰ στρέφεται μονοσήμαντα, νὰ πηγαινέι, δηλαδή, μόνο σέ ἓνα. Αὐτὸ πάλι μπορεῖ νὰ ἐξαρτᾶται ἀπὸ συγκεκριμένες συγκυρίες.

Ἀπὸ μικρὸς εἶχα μιὰ ιδιαίτερη προτίμηση νὰ κυττάζω τὸν οὐρανὸ καὶ ιδιαίτερα τὰ σχήματα πού ἔπαιρναν τὰ σύννεφα στῖς διάφορες ἐποχές τοῦ ἔτους. Ἄλλα σχήματα τὸ φθινόπωρο, διαφορετικὰ τὸ χειμῶνα, ποικίλα τὴν ἀνοιξὴ καὶ ἀπρόβλεπτα τὰ καλοκαιρινὰ πού ἐμφανίζονταν ἐν αἰθρίᾳ. Ἀφαιρεῖτο κανεὶς παρακολουθώντας τὰ παιχνίδια τους, ὅταν τὰ παράσερνε ὁ ἄνεμος κι ἄλλες φορές συγκεντρωνόταν γιά ν' ἀποκρυπτογραφῆσει τῖς μορφές πού σχηματίζαν μαντεύοντας ζῶα, ἀνθρώπους, προβάλλοντας ἐσωτερικὲς καταστάσεις καὶ ἐπιθυμίες σὰν σέ ψυχολογικὲς προβλητικὲς δοκιμασίες (τέστ). Μόνο ὁ ψυχολόγος ἔλειπε ἀπὸ δίπλα γιά νὰ ἐρμηνεύει. Αὐτὰ ὅμως τὰ κρατούσαμε πεντασφάλιστα γιά ἐσωτερικὴ

κατανάλωση καὶ μόνο. Ἐξ οὗ καὶ ἡ ἀγάπη γιά πίνακες ζωγραφικῆς οἱ ὁποῖοι ἀναφέρονται σέ σύννεφα πού δίπλα στῖς θαλασσογραφίες χαρακτηρίζονται ὡς *συννεφογραφίες*.

Ἄν, λοιπόν, τὸ μυαλὸ ἔτρεχε πρὸς τέτοιες κατευθύνσεις καὶ κινδύνευε τότε νὰ χαρακτηρισθεῖς ὅτι «*ζοῦσε στὰ σύννεφα*», σήμερα, ὅταν ἀναφέρεσαι σ' αὐτὰ τὸ μυαλὸ τῶν περισσοτέρων πηγαινέι πρὸς μιὰν κατεύθυνση καὶ μάλιστα ἡ συνήθης χρήση γίνεται μέ τὴν ἀρχαιοπρεπή της διατύπωση ὡς *νέφους*. Καὶ ὅταν λέμε *νέφος* ἐννοοῦμε ἓνα καὶ μόνο πρᾶγμα, ἐκεῖνο πού μᾶς πνίγει ὡς ἀποτέλεσμα τῆς θερμοκρασιακῆς ἀναστροφῆς, τῶν ρύπων καὶ τῆς μόλυνσης τῆς ἀτμόσφαιρας, τὸ ὁποῖο οἱ εἰδικοί τὸ ἀποδίδουν σέ πολλές καὶ ποικίλες αἰτίες.

Νέφος μαρτύρων

Δοκίμασα λοιπὸν μιὰ ἐκπληξὴ ὅταν στὸ ἀποστολικὸ ἀνάγνωσμα τῆς Α' Κυριακῆς τῶν Νηστειῶν (Ἐβρ. 11, 23-12, 2) ἄκουσα γιά ἓνα ἄλλο «*περικείμενον ἡμῖν νέφος*» (12, 1) καὶ μάλιστα «*τοσοῦτον*» (τόσο μεγάλο). Ὁ Ἀπόστολος τὸ προσδιορίζει καὶ τὸ εἰδικεύει «*τοσοῦτον ἔχοντες περικείμενον ἡμῖν νέφος μαρτύρων*». Ὑπάρχουν νέφη καὶ νέφη.

Ἐαφνικά, σέ κυριεύει μιὰ γλυκεῖα ἐλπίδα. Γύρω μας δὲν εἶναι μόνο τὰ κακὰ νέφη πού δηλητηριάζουν τὸν ἀέρα πού ἀναπνέουμε, μέ τῖς τόσες ἐπιπτώσεις στὴν ὑγεία μας, σωματικὴ καὶ ψυχικὴ. Ὑπάρχει, λοιπόν, καὶ ἓνα εὐεργετικὸ νέφος, παρήγορο, πού μᾶς ἐξῶθει νὰ τινάζουμε ἀπὸ πάνω μας

κάθε φορτίο («ἀποθέμενοι πάντα»). Κι οι μορφές που κάποτε «διαβάζαμε» στα σύννεφα κι έπαιρναν σχήματα απειλητικά που μᾶς τρόμαζαν, τώρα μπορούν να γίνονται οικείες και πίσω από τὰ ὅποια σύννεφα να ἀποκαλύπτονται κρυμμένες, καιτοι ἀόρατες, παρούσες δυνάμεις ἐνισχυτικές στὸν «προκείμενον ἡμῖν ἀγῶνα». Τὸ ἀόρατο δὲν εἶναι καὶ ἀπόν... Ὑπέστησαν, βέβαια, μαρτύρια καὶ μαρτυρικό θάνατο γιὰ τὴν πίστη τους, ἀλλὰ μαρτυροῦν καὶ σήμερα, δίνουν, δηλαδή, μαρτυρία πίστεως. Ἔτσι ἐνισχύουν μὲ τὴν παρουσία τους τὴ δική μας παρρησία καὶ τὸ δικό μας ἀγῶνα.

Ἄπορίες γιὰ τὸ μέγεθος τοῦ «τοσοῦτοι» τοῦ νέφους θὰ ὑφίστανται πάντα. Ὁ ἄνθρωπος ὁ σημερινὸς τὰ θέλει ὅλα μετρητά. Ἐφαρμόζει τὴν ἀρχὴ τοῦ «κάλιο πέντε καὶ στὸ χέρι παρά δέκα καὶ καρτέρει». Ἄλλωστε τὸ μέτρημα δὲν εἶναι πάν-

τοτε κακό. Πρέπει νὰ μετᾶμε τὸ βίος μας, τὶς δυνάμεις μας. Ἡ προτροπὴ τῶν γεροντάδων μας εἶναι τὸ «ἐπιμέτρησον» καὶ «ιεράρχησον». Ἄλλωστε καὶ ὁ Κύριος μᾶς συνιστᾷ τὸ μέτρημα ὅταν πρόκειται ν' ἀναμετρηθοῦμε. Μόνο πού στὸ μέτρημα νὰ μὴν περιοριζόμαστε στὰ φαινόμενα. Στὰ «προκείμενα» ἔχουμε καὶ τὰ «περικείμενα». Στὰ «χειροπιαστά» περιλαμβάνονται καὶ ὅλες αὐτὲς οἱ δυνάμεις γιὰ τὶς ὁποῖες μιλήσαμε. Κι ὅταν τὶς μετᾶμε νὰ μὴν ἀπατώμεθα μένοντας προσκολλημένοι στὰ φαινόμενα. Ὑπάρχουν μετρήσεις καὶ μετρήσεις. Ἐξαρτᾶται τί μέτρο θὰ χρησιμοποιήσουμε γιὰ νὰ πάρουμε μέτρα καὶ κατὰ συνέπεια νὰ λάβουμε τὰ μέτρα μας.

Ἄπ' ἀρχῆς ὁ ἄνθρωπος ἄνω θρώσκει καὶ κυττάει τὸν οὐρανὸ προσπαθώντας νὰ μετρήσει τ' ἄστρα. Γιατί ὄχι καὶ τὰ σύννεφα; Χαρακτηριστικὸς ἦταν ὁ πίνακας πού παρουσιάσθηκε στὴν πολυσυζητημένη μεγάλη ἔκθεση σύγχρονης τέχνης «Outlook» στὴν Ἀθήνα, στὰ πλαίσια τῆς Πολιτιστικῆς

Γιάν Φάμπρ, «Ὁ ἄνθρωπος πού μετράει τὰ σύννεφα». Ἀπὸ τὴν ἔκθεση «Outlook» στὸ Ἐργοστάσιο τῆς Ἀνωτάτης Σχολῆς Καλῶν Τεχνῶν (Α.Σ.Κ.Τ.).

Ὀλυμπιάδας πού ἔληξε τέλη Ἰανουαρίου. Πρόκειται γιὰ «τὸν ἄνθρωπο πού μετράει τὰ σύννεφα» τοῦ Γιάν Φάμπρ. Ἐνας τέτοιος πίνακας, σὲ μιὰ τέτοια ἔκθεση, γιὰ νὰ μᾶς θυμίζει τὸ πόσο νήφοντες καὶ ξύπνιοι, ἐν ἐργηγόρσει, πρέπει νὰ εἴμαστε στὴ «σκοπιὰ» (Outlook) ἀπὸ τὴν ὁποία πρέπει νὰ βλέπουμε τὰ πράγματα. Σίγουρα ὁ οὐρανὸς χωράει καὶ στὸ δικό μας βλέμμα.

Ἄπ' αὐτὴ τὴ σκοπιὰ θὰ πρέπει νὰ ἀτενίζουμε καὶ νὰ ἔχουμε τὰ μάτια μας προσηλωμένα στὸν Ἰησοῦ πού μᾶς ἔδωσε τὴν πί-

στη, τὴν ὁποία καὶ τελειοποιεῖ («ἀφορῶντες εἰς τὸν τῆς πίστεως ἀρχηγὸν καὶ τελιωτὴν Ἰησοῦν», Ἐβρ. 12,2). Ἄρκει νὰ ὀπλισθοῦμε μὲ ὑπομονή γιὰ νὰ τρέξουμε τὸ ἀγώνισμα τοῦ δύσκολου δρόμου πού ἔχουμε μπροστά μας καθὼς μᾶς θυμίζει ὁ Ἀπόστολος στὸν στίχο 1.

Βλέπετε, οἱ δικοὶ μας Ὀλυμπιακοὶ Ἀγῶνες δὲν περιμένουν κάθε τέσσερα χρόνια γιὰ νὰ γίνουν, εἶναι ἀγῶνες καθημερινοί, μὲ ἔξαρση προετοιμασίας σὲ ιδιαίτερες περιόδους τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ μας ἔτους.

Καλὴ Σαρακοστή, λοιπόν, πατέρες καὶ ἀδελφοί!